

MÔJ ROK

1985

MÔJ ROK 1985

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.knihynastole.cz
www.albatrosmedia.sk

Miloslava Podmajerská, Markéta Nekolová
MÔJ ROK 1985 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť
rozširovaná bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS **MEDIA**

MÔJ ROK 1985

Miloslava Podmajerská, Markéta Nekolová

Vydalo nakladateľstvo **nastole** v Brne v roku 2026
v spoločnosti Albatros Media a. s. so sídlom 5. května 22, Praha 4.
Číslo publikácie 46 974.

Preklad: *Olga Vašková*
Zodpovedná redaktorka: *Silvia Vnenková*
Jazyková korektúra: *Silvia Vnenková*
Grafický dizajn: *Ema Pavlovská*
Obálka: *Pavel Ševčík*
Sadzba: *Martina Mojzesová*
Ilustrácia na obálke: *Matěj Pospíšil*
Výtvarný redaktor: *Kristina Synek*
Technický redaktor: *Jiří Matoušek*
Produkcia: *Silvia Vnenková*
1. vydanie

© Markéta Nekolová, Miloslava Podmajerská 2026

Illustration © Matěj Pospíšil, 2026

Translation © Olga Vašková, 2026

© Shutterstock, 2026: Bart Sherkow, MM_photos, Linas T, VGV MEDIA, LIAL, elbud, Alfredo Lopez, saxanad, Sorry66, Krotnakro, PeopleImages, LightField Studios, Axel Bueckert, Bruce Alan Bennett, Motortion Films, Melnikov Dmitriy, FOOD PHOTO STOCK, JMiks, Ralf Liebhold, PHLD Luca, Master1305, Yuri A, LightField Studios, Owlie Productions, Tatang_Sutari, BANDZRIO, Mixa74, Frippitaun, Cember Tech, Misrawi Muhammad, Stefan Balaz, Eve's Eyes Photography, FlowerGirl5, Mino Surkala, Igor Link, Cuteness here, Elzbieta Sekowska

ISBN v tlačenej verzii 978-80-7448-659-3 (1. zverejnenie, 2026)

ISBN e-knihy 978-80-7448-669-2 (1. zverejnenie, 2026) (ePDF)

e-shop: www.albatrosmedia.cz

www.knihynastole.cz

Vyťažovanie textu alebo dát z tejto publikácie
v zmysle čl. 4 smernice 20 19/790/EU je zakázané.

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Nakladateľovi sa napriek všetkému úsiliu nepodarilo nájsť
autorov niektorých fotografií ani ich prípadných dedičov.
Ak existujú, nech láskavo kontaktujú nakladateľa.

OBSAH

Na úvod	4	Nechýbali katastrofy	112
Kultúra	16	Zdravie a rekreácia	115
Film	18	Zdravie	116
Literatúra	32	Dovolenka a rekreácia	121
Televízia	42	Móda	126
Divadlo	51	Šport	139
Hudba	57	Krimi	157
Výtvarné umenie	76	Veda a technika	168
Architektúra	84	Doprava	182
Realita obyčajného dňa	93	Kalendárium 1985	194
Politika	95	Zdroje	239

NA ÚVOD

Sú dni, ktoré sa jasne nachádzajú v kráľovstve pani Zimy. A sú dni, ktoré patria preukázateľne Jari. Potom sú ale tiež dni zmiešané, plné kontrastov, drám a protichodných síl. A takéto rozmanité môžu byť aj roky... Napríklad rok 1985. Zmeny sa predierali na povrch s veľkou silou. Do vedenia Sovietskeho zväzu sa dostal Michail Gorbačov a už po pol roku vlády sa stretol v Ženeve s americkým prezidentom Ronaldom Reaganom. V Československu sa uskutočnila púť na Velehrad so šokujúcou účasťou aj priebehom. Na Slovensku Juraj Jakubisko natočil Perinbabu a čoraz viac sa presadzovali alternatívne hudobné prúdy. Ich predstaviteľmi boli predovšetkým Marián Varga a Dežo Ursiny. Ako keby studená vojna a socializmus rozmrzali ako posledné snehuliaky na slnku.

Ibaže zároveň bol za prezidenta ČSSR znovuzvolený Gustáv Husák, umelci museli aj naďalej chodiť pred najrôznejšie schvaľovacie komisie a ženy zasa pred tie potratové. Ľudia ďalej stáli v radoch na o niečo kvalitnejší tovar a naďalej mohli chodiť len do krajín východného bloku. Ďalej na všetko dozerala ŠtB a aj medzi spartakiádnych cvičencov umiestňovala svojich ľudí. Nie, veru, zima sa ešte chystala ukázať, čo dokáže.

Medzi dramatické momenty dynamického roka dozaista patrilo aj „vynorenie“ sa Titanicu, Oscar Miloša Formana, víťazstvo Čechoslovákov na majstrovstvách sveta v hokeji alebo pátranie po spartakiádnom vrahovi.

Ku kontrastnej atmosfére roka by dozaista patrilo aj dobové hudobné podfarbenie, v ktorom znel spev Zlatého slávika Petra Nagya, EEEEE0000 Freddieho Mercuryho, *We Are the World* a *Poupata* Michala Davida...

Pre väčšinu ľudí bol ale rok 1985 predovšetkým rokom plným obyčajných radostí a starostí, mnohí v ňom na svet prišli alebo urobili svoje prvé krôčiky. Táto kniha je venovaná všetkým, ktorí majú vzťah k tomuto udalosťami nabitému roku alebo ich len z nejakého dôvodu zaujíma. A ak medzi nich patrí niekto z vašich blízkych, napíšte mu niečo, čo ho poteší na nasledujúcu stránku.

Stránka pre Teba

PF 1985

ROK 1985 PODĽA INÝCH KALENDÁROV

Gregoriánsky kalendár	1985 (MCMLXXXV)
Arménsky kalendár	1434
Bengálsky kalendár	1392
Berberský kalendár	2935
Budhistický kalendár	2529
Barmský kalendár	1347
Byzantský kalendár	7493 – 7494
Čínsky kalendár	4681 – 4682 (vodný potkan – drevený byvol)
Koptský kalendár	1701 – 1702
Etiópsky kalendár	1977 – 1978
Hebrejský kalendár	5745 – 5746
Hinduistický kalendár (Vikram Samvat)	2041 – 2042
Iránsky kalendár	1363 – 1364
Islamský kalendár	1405 – 1406
Japonský kalendár Šówa	59
Jávsky kalendár	1917 – 1918
Kórejský kalendár	4318
Thajský solárny kalendár	2528

ČÍSLA A ŠTATISTIKY

CENY POTRAVÍN, TOVAROV A SLUŽIEB (V KČS)

Potraviny

Chlieb 1 kg	2,60
Pečivo pšeničné biele 1 kg	5,66
Cestoviny vaječné 1 kg	8,80
Mlieko polotučné 1 l	2,00
Maslo 1 kg	40,00
Vajcia 10 ks	12,00
Jemné párky 1 kg	25,00
Kurča bez drobkov 1 kg	30,00
Hovädzie zadné bez kosti 1 kg	46,00
Cukor kryštálový 1 kg	8,00
Káva zrnková 100 g	24,00
Čokoláda mliečna 100 g	13,00
Víno prírodné biele 1 l	28,00

Fľaškové pivo	2,50
Rum 1 l	100,00

Reštauračné stravovanie – II. cenová skupina

obed (polievka, hlavné jedlo, zákusok)	15,10
pivo (Prazdroj 12°)	6,30
čierna káva	3,30

Spotrebný tovar

Cigarety: Start 1 kus	0,20
Sparta 1 kus	0,70
Dámsky kabát zimný	1 091,00
Pánska košeľa	170,00
Dojčenská súprava trojdielna	120,00
Pančuchy dámske silonové hrubšie	8,30
Ponožky pánske bavlnené	13,70
Pánska vychádzková obuv kožená	279,00
Dámska vychádzková obuv	322,00
Bicykel pánsky	1 110,00
Obkladačky 1 m ²	50,34
Automobil Škoda	54 830,00

Elektro

Práčka	3 030,00
Farebný televízor	15 200,00
Vysávač	830,00

Kombinovaný sporák	3 560,00
Chladnička s mrazničkou	2 130,00

Palivá

Hnedé uhlie 100 kg	25,90
Čierne uhlie 100 kg	39,40
Benzín 1 l	7,50
Zemný plyn pre domácnosť 1 kWh	0,10

Služby

Cestovný lístok MHD	1,00
Autobus 10 km	3,00
Vstupenka do kina	10,00
Vstupenka do divadla	24,00
Poslanie listu	1,00

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnancov v civilnom sektore národného hospodárstva: 2 920 Kčs

Bývanie

Výšky nájomného od roku 1964 do roku 1989 sa takmer nemenia. Za trojizbový byt s výmerou 70 m štvorcových sa mesačne platilo priemerne 175 Kčs.

Takmer 99 percent všetkých nových bytov v bytových domoch tvorila v roku 1985 panelová výstavba.

NARODILI SA

U NÁS

Ján Dobrík, herec

Dušan Pašek ml., hokejový útočník († 2021)

Michal Shejbal, hádzanársky reprezentant

Kornel Saláta, futbalista

Jana Šišajová, sánkarka

Michal Kabelka, atlét

Martin a Peter Velits, reprezentanti v cestnej cyklistike

Ján Novák, futbalista

Martin Mikulič, futbalista

Mirka Partlová, herečka

Peter Bašista, futbalista

Milan Hruška, hokejista

Eva Kolenová, futbalistka

Tamara Šimončíková Heribanová, spisovateľka, novinárka
a moderátorka

Eva Sakálová, herečka

Dušan Kuciak, futbalový brankár

9. januára

18. januára

23. januára

24. januára

1. februára

4. februára

21. februára

6. marca

14. marca

2. apríla

6. apríla

26. apríla

1. mája

6. mája

9. mája

21. júna

Eva Sakálová

Ján Dobrík

Tamara Heribanová

Dušan Kuciak

Matúš Janeček , atlét	14. júla
Filip Polášek , tenista	21. júla
Marek Fašiang , herec	27. júla
Juraj Čobej , futbalový brankár a tréner	7. augusta
Braňo Holiček , herec a režisér	14. augusta
Štefan Blaho , hokejista († 2006)	22. augusta
Martin Straňovský , hádzanársky reprezentant	12. septembra
Andrej Meszároš , hokejista	13. októbra
Tomáš Bezdeda , spevák	2. decembra

VO SVETE

Lewis Hamilton , britský pilot F1	7. januára
Damien Chazelle , americký režisér a scenárista	18. januára
Jevgenij Lukjanenko , ruský atlét	23. januára
Cristiano Ronaldo , portugalský futbalista	5. februára
Antti Autti , fínsky snowboardista	15. marca
Keira Knightley , britská herečka	26. marca
Rooney Mara , americká herečka	17. apríla
Gal Gadot , izraelská herečka a modelka	30. apríla

Filip Polášek

Gal Gadot

Robert Pattinson

Keira Knightley

Lily Allen , anglická speváčka a skladateľka	2. mája
Robert Pattinson , britský herec, model a hudobník	13. mája
Mark Cavendish , britský cyklista	21. mája
Carey Mulligan , britská herečka	28. mája
Evan Lysacek , americký krasokorčuliar	4. júna
Lukas Podolski , nemecký futbalista	4. júna
Jorg Verhoeven , holandský športový lezec	5. júna
Lana Del Rey , americká speváčka, textárka a modelka	21. júna
Svetlana Kuznecovová , ruská tenistka	27. júna
Michael Phelps , americký plavec	30. júna
Léa Seydoux , francúzska herečka	1. júla
Jonathan Sexton , írsky ragbista	11. júla
Kjetil Jansrud , nórsky lyžiar	28. augusta
Alexander Ovečkin , ruský hokejista	17. septembra
Wayne Rooney , anglický futbalista a tréner	24. októbra
Sanna Marin , fínska politička a premiérka	16. novembra
Kaley Cuoco , americká herečka	30. novembra
Amanda Seyfried , americká herečka	3. decembra
Maxim Tomilov , ruský horolezec	8. decembra
Lars Boom , holandský cyklista a cyklokrosár	30. decembra

Michael Phelps

Lana Del Rey

Evan Lysacek

Kaley Cuoco

ROK DREVENÉHO BYVOLA

22. FEBRUÁRA 1985 – 8. FEBRUÁRA 1986

Ročníky 1925, 1937, 1949, 1961, 1973, 1985, 1997, 2009, 2021

Byvolovi sa pripisujú tieto vlastnosti: tvrdohlavosť, pracovitosť, inteligencia, ambicióznosť, úprimnosť a spoľahlivosť. Pre Byvola je typické, že rád vytvára silné putá a za vykonanú prácu nevyžaduje pochvalu.

V čínskej kultúre je už vzhľadom ku svojej úlohe v poľnohospodárstve toto znamenie vysoko hodnotené. Tí, ktorí majú to šťastie pracovať s Byvolom, sa môžu spoliehať, že bude vždy mať jasný plán s podrobnými krokmi a bude vyžadovať ich dodržiavanie. Výsledkom bude potom úspech! Byvol jednoducho prekypuje výkonnosťou, túžbou po prosperite a má srdce zo zlata.

Tienistou stránkou Byvola sú slabšie komunikačné schopnosti. Komunikáciu považuje často za zbytočnú. Jeho nápady a myšlienkové pochody sú predsa jasné. Medzi negatíva patrí aj tvrdohlavosť, s akou sa drží svojej cesty.

Ľudia narodení v roku Byvola sú vytrvalí, stabilní, starostliví až opatrní.

Sú prirodzenými vodcami, obdivovaní za svoj silný motor, logické myslenie,

Niki Lauda

Ladislav Kulanga

Matej Mináč

Soňa Müllerová

zmysel pre detail a vnútorný pokoj. Typický Byvol je pragmatický a zároveň tolerantný človek so silným charakterom. Stojí nohami pevne na zemi. Byvol je rád nezávislý, svoje problémy si chce riešiť sám, o pomoc alebo radu obyčajne nežiada. Ostatní sa na neho môžu vždy spoľahnúť. Nemáva mnoho blízkych priateľov, jeho dôveru si treba zaslúžiť. Keď si ale Byvol vytvorí puto, obyčajne je na celý život. K svojim priateľom je veľmi lojálny. Neoplatí sa ho zneužívať, alebo dokonca zradiť, dokáže byť skutočne neúprosným nepriateľom. Byvol dokáže žiariť, býva prístupný novým nápadom a myšlienkam, má otvorenú myseľ. Keď sa ale raz rozhodne, krok späť od neho nečakajte. Byvol býva dobrý, obetavý rodič a hlboko milujúci, verný, nežný partner. Nesmierne dôležitý je pre neho domov. Má rád svoj pokoj a pohodlie. Rok, ktorému vládne, by mal byť obdobím plným zodpovednosti, trpezlivosti a tvrdej práce. Úspech čaká všetkých cieľavedomých, disciplinovaných a pripravených otvoriť sa zmenám a novým skúsenostiam.

Drevený Byvol je menej húževnatý, než byvol patriaci k iným elementom, ale je spontánnejší a ochotnejší prijať nové myšlienky. Jeho liberálny postoj robí z neho rešpektovaného člena tímu. Značná sebadôvera z neho môže urobiť vodcu.

Známe osobnosti v znamení Byvola: 1901: Walt Disney, 1925: Margaret Thatcher, Peter Colotka (komunistický politik), Arno Puškáš (horolezec a publicista), Vladimír Ferko (spisovateľ), 1937: Jack Nicholson, Karel Schwarzenberg, Madeleine Albright, Dustin Hoffman, Juraj Weincziller (horolezec), Tomáš Janovic, (spisovateľ, novinár a básnik), 1949: Niki Lauda, Meryl Streep, Bolek Polívka, Zoro Laurinc (herec, spevák, režisér), Eva Biháryová (speváčka a hudobníčka), Karol Konárik (spevák a politik), Vladimír Durdík (herec), Ľuboš Zeman (básnik, novinár a publicista), Jaroslav Filip (herec a hudobný skladateľ), Ladislav Kulanga (horský nosič a chatár), Dušan Galis (futbalista, tréner a politik), 1961: princezná Diana, Barack Obama, George Clooney, Matej Mináč (režisér), Richard Müller (spevák), Soňa Müllerová (moderátorka), Martin Ďurinda (spevák), 1973: Ivan Šándor (herec, dabér), Karina Habšudová (tenistka), Róbert Petrovický (hokejista)

KULTÚRA

Aj v kultúre bol rok 1985 nenápadne prelomový, plný nepokoja, zaslúženej žatvy a obrovských kultúrnych akcií. Bol to ale tiež čas, v ktorom odišli umelci intenzívne tvoriaci a určujúci doterajšiu kultúrnu atmosféru. Zároveň je pri spätnom pohľade jasne vidieť vznik a prvé tvorivé plody nových osobností, ktoré budú pre štýly a trendy nasledujúcej dekády kľúčové. Rozpadávanie sa železnej opony, oddeľujúcej západný kapitalistický svet od toho východného, je v kultúrnom živote roka 1985 badateľné skôr pri spätnom pohľade, než že by ho mohli naplno vnímať tvorcovia či prijímatelia vo chvíľach, kedy sa odohrávalo. Ale predsa tu bolo a niektoré príznaky v tejto kapitole určite nevynecháme.

OVENSKÝ ROZHĽAS

FILM

Niektorí odborníci označili rok 1985 za záver normalizovanej kinematografie na Slovensku. Dôsledne spracované postupy pri schvaľovaní jednotlivých etáp výroby filmov síce platili naďalej, no už s malými obmenami či úľavami. Ambíciou kompetentných bol totiž popri dodržiavaní ideologických princípov aj úspech na filmových festivaloch „západného“ sveta. K výrazným zmenám v tomto období patria koprodukčné zmluvy so zahraničnými partnermi.

INÁ LÁSKA / réžia Dušan Trančík

Psychologická dráma. Príbeh mladého medika (Maroš Kramár), potrestaného za nelegálny potrat, ktorý hľadá nový zmysel života na vidieku, vo vysokohorskom prostredí. Odchádza za dievčaťom, ktorému zákrok vykonal a chce sa vysporiadať s vlastným pocitom viny. V dedinskom prostredí sa však stretáva s rovnako špinavým, skorumpovaným a zvrhlým konaním ako v meste. V kritike vtedajších pomerov zašli tvorcovia pomerne ďaleko. Režisér D. Trančík získal za tento film Cenu Mladej Fronty na 20. MFF Trutnov (1986).

TICHÁ RADOSŤ / réžia Dušan Hanák

Psychologická sonda do života 30-ročnej zdravotnej sestry (Magda Vášáryová), typickej reprezentantky vtedajšej doby svojej generácie. Vydatá žena uvažuje nad odchodom z manželstva, v ktorom nastáva stereotyp, napokon odchádza od manžela (Jiří Bartoška), s ktorým si nerozumie. Hľadá svoju vlastnú cestu aj za cenu omylov.

KÁRA PLNÁ BOLESTI / réžia Stanislav Párnický

Príbeh dvoch chudobných mladých mužov počas druhej svetovej vojny (Marián Geišberg, Marián Zedníkovič). Napriek krutým životným podmienkam a situáciám snívajú o krajine, kde niet vojen, utrpenia, kde je stále teplo, pokoj a hojnosť. Zápas o prežitie sa stáva najťažšou skúškou charakteru i ľudského hrdinstva.

PERINBABA / réžia Juraj Jakubisko

Film na motívy rozprávky bratov Grimmovcov s typickým rukopisom J. Jakubiska. Mágia, bohaté vizuálne efekty, dva svety – jeden, kde sa zastavil čas a kde sa nestarne (nahrúčaný v Demänovskej jaskyni slobody) a pozemský svet obyčajných dedinčanov a cirkusantov (ako kulisy poslúžilo Múzeum slovenskej dediny v Martine). Perinbaba (Giulietta Masina) vo svojom svete vysoko v horách natriasaním periny pokrýva celý svet snehovou prikrývkou. Malý Jakubko sa nebojí ani Zubatej, a preto sa Perinbabe páči a ona ho zachráni pred smrťou. Sledujeme jeho šibalstvá u nej až do chvíle, kedy sa zaľúbi do Alžbetky (Petra Vančíková) a vráti sa na pozemský svet.

Kára plná bolesti

Perinbaba

Aj tu však Jakubovi (Tobias Hoesl) Perinbaba naďalej pomáha vysporiadať sa s problémami, ktoré zaľúbencom pripravuje macocha (Soňa Valentová). Film vznikol v koprodukcii s talianskou verejnoprávnou televíziou Rai 1 a rakúskou verejnoprávnou televíziou ORF, čo bolo na tú dobu unikátne. Film získal Zlatého leva za najlepší film na Venis Film Festival.

ZABUDNITE NA MOZARTA / réžia Miloslav Luther

Zabudnite na Mozarta

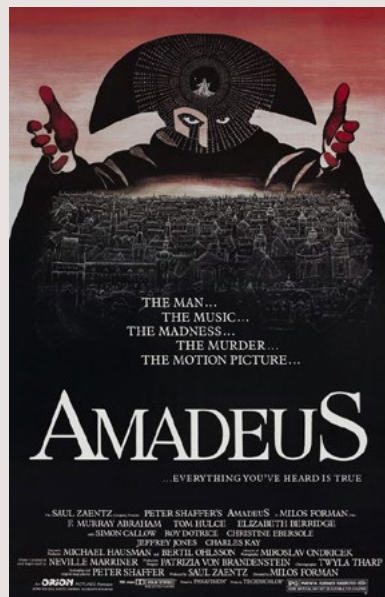
Koprodukčný film (NSR) nemá ambície byť životopisným príbehom skladateľa (Max Tidof), ale na pozadí jeho smrti sa zamýšľa nad vzťahom umelca a spoločnosti, zmyslom umeleckej tvorby, nad cenou života a smrti, vinou, zodpovednosťou či svedomím. Film získal Zlatú plaketu za scenár na medzinárodnom festivale v Chicagu.

V roku 1985 umiera známy slovenský herec **Anton Mrvečka**, ktorý bol celý život členom Slovenského národného divadla a stvárnil aj množstvo filmových postáv. Dokonca aj daboval – lúčneho koníka Flipa v kreslenom seriáli *Včielka Maja*. Nezabudnuteľnou sa stala jeho postava Drozda v komédii *Skalní v ofsajde* a to najmä vyrábaním horúčky (mydielko, kavička, vodička a teplotka je tu). Tento „recept“, ktorý Tóno Mrvečka vymyslel priamo počas natáčania, skúšali mnohí študenti aj v reálnom živote.

CENY OSCAR

25. marca 1985 sa v Los Angeles konal 57. ročník odovzdávania cien Akadémie. Slávnostný ceremoniál viedol Jack Lemmon. Najviac ocenení získal film **Amadeus**. Bola to ozajstná žatva, neuveriteľných osem cien, vrátane ceny za najlepší film.

- 1985 – Najlepší film roka
- 1985 – Miloš Forman (Najlepšia réžia)
- 1985 – F. Murray Abraham (Najlepší výkon herca v hlavnej úlohe)
- 1985 – Peter Shaffer (Najlepší adaptovaný scenár)
- 1985 – Karel Černý, Patrizia von Brandestein (Najlepšia výprava)
- 1985 – Theodor Pištěk (Najlepšie kostýmy)
- 1985 – Najlepšie masky – Paul LeBlanc, Dick Smith
- 1985 – Najlepší zvuk – Mark Berger, Thomas Scott, Todd Boekelheide, Christopher Newman

Ďalšími víťazmi boli filmy *Vražedné polia* s tromi cenami, *Cesta do Indie* a *Miesta v srdci* s dvoma. Po jednom ocenení ešte dostali: švajčiarsko-francúzska dráma *Nebezpečná partia*, dobrodružný film *Indiana Jones a chrám skazy*, komédia *Žena v červenom*, hudobný film *Purpurový dážď*, dokumenty *The Times of Harvey Milk* a *The Stone Carvers*, krátkometrážny *Up* a animovaný *Charade*.

Pri odovzdávaní ceny za najlepší film zabudol Laurence Olivier vymenovať nominovaných a jednoducho roztrhol obálku a vyhlásil víťaza. Pri preberaní ceny mal producent Saul Zaentz toľko dôvtipu, že počas svojho prejavu spomenul ostatných nominovaných, aby opravil Olivierovu chybu.

Miroslav Ondříček bol nominovaný na Oscara za najlepšiu kameru vo filme *Amadeus*. Nezískal ho, aj keď predtým dostal cenu Asociácie kameramanov, čo býval tradične signál k tomu, že dostane aj Oscara. Ondříček, ktorý horšie počul, vraj, podľa rozprávania syna Davida, pri vyhlásení iného mena víťaza vstal a pýtal sa manželky na radu kvôli poďakovaniu. Vyhlásený víťaz – kameraman Chris Menges – sa navyše na ceremoniáli nezúčastnil, pretože tiež predpokladal víťazstvo Ondříčka.

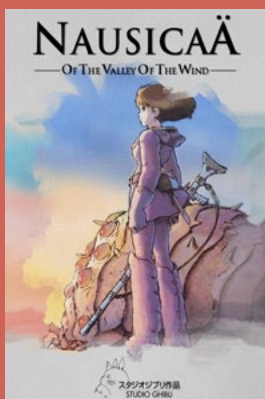
Ďalšie ocenenia filmu *Amadeus*

- César Awards 1985 – Najlepší zahraničný film
- Golden Globes 1985 – Najlepší film – dráma
- Miloš Forman (Najlepšia réžia)
- Peter Shaffer (Najlepší scenár)
- F. Murray Abraham (Najlepší herec – dráma)
- Robert Awards (Danish Film Awards) 1985- Miloš Forman (Najlepší zahraničný film)
- Jussi Awards 1985 – Miloš Forman (Najlepší zahraničný tvorca)
- Amanda Awards 1985 – Miloš Forman (Najlepší zahraničný hraný film premietaný v nórske kinách)

Tom Hulce, predstaviteľ Amadea a Faye Dunaway pri odovzdávaní cien Golden Globe Awards v roku 1985

VZNIK ŠTÚDIA GHIBLI

V júni 1985 vzniklo v Tokiu animačné štúdio Ghibli. Režiséri Hayao Miyazaki a Isao Takahata a producent Toshio Suzuki ho založili na základe úspechu filmu *Naušika z Veterného údolia*, aby zastrešilo ďalšiu produkciu tímu. Začal sa tak príbeh celosvetovo úspešných animovaných filmov, ktoré získavali ohlas u kritiky aj publika. Meno Ghibli pochádza z talianskej prezývky pre saharské prieskumné lietadlá z druhej svetovej vojny, pôvodne z arabského výrazu ghibli. Jeho japonská výslovnosť je však [džibri] alebo [džiburi]. Podľa jednej domnienky stojí za menom úmysel zakladateľov vniesť do sveta anime nový vietor; zároveň je tiež ale Hajao Miyazaki známym milovníkom lietania.

V tomto roku natočil svoj prvý kinofilm režisír **Tim Burton**. A po prvý raz v ňom spolupracoval s hudobným skladateľom Danom Elfmanom.

PEE-WEEHO VEĽKÉ DOBRODRUŽSTVO

Bláznivo úchylná komédia o prerastenom chlapcovi Pee Weem, s charakteristickým športovým strihom, rúžom a scvrknutým flanelovým oblekom. Pee Wee si vo svojom čudnom domove žije celkom pokojný život. Ale! Nieкто mu ukradne jeho najobľúbenejší bicykel pre hasičov. Bez zdržovania sa dáva do intenzívneho hľadania svojej stratenej lásky. Na svojej ceste sa zblíži s mnohými čudákmi, navštívi Alamo, prežije strašidelné halucinácie a mnoho ďalších vecí. Burton začína, ešte nie je majstrom, ale pôvabná až rozčuľujúca atmosféra a originalita je už tu! Podľa časopisu *Empire* ide o jeden z 500 najväčších filmov všetkých čias.

NA AKÉ NOVINKY CHODILI ĽUDIA V ROKU 1985 DO KINA?

NA ZÁPADE

Návrat do budúcnosti

Sci-fi komédia Roberta Zemeckisa s Michaelom J. Foxom v hlavnej úlohe sa stala kasovým trhákom, najzárobkovejším americkým filmom roka. Hlavný hrdina Marty sa ocitne vďaka vynálezu šialeného

doktora Emmetta Browna v minulosti, v roku 1955. Stroj času zabudovaný v legendárnom aute Delorean prenesie Martyho do obdobia, kedy sa spolu dávali dokopy jeho rodičia. Marty naruší časovú kontinuitu, osudovú chybu potom musí napraviť, aby sa vôbec v budúcnosti narodil. Komerčný úspech umožnil vznik ďalších dvoch pokračovaní v rokoch 1989 a 1990.

Spomienky na Afriku

Romantický film podľa rovnomennej autobiografickej knihy režimovaný Sydney Pollackom s Meryl Streep a Robertom Redfordom v hlavných úlohách. Novinárka Karen Blixen sa pred prvou svetovou vojnou presťahuje s manželom z Dánska do Kene s cieľom založiť si vlastnú plantáž. Karen sa v Nairobi zoznamuje s prostredím, komunitou belochovej aj domorodými dedičkami. V Afrike sa zároveň prebúdzajú jej senzitívna duša, ktorá čím ďalej tým viac trpí po boku jej manžela.

Nie je div, že sa zaľúbi do nezávislého a slobodomyselného lovca Denysa Fincha Hattona, s ktorým prežije najkrajšie chvíle svojho života. Krátke obdobie šťastia je však vykúpené tragédiou...

Purpurová farba

Filmová adaptácia slávneho románu Alice Walker, prekvapujúco vážny film od Stevena Spielberga a zároveň prvá veľká filmová úloha Whoopi Goldberg. Dva a polhodinový film je v podstate veľkým emancipačným príbehom černošskej ženy Celie, vydatej z donútenia za surového Alberta. Ten sa k nej správa ako k svojmu majetku. Celia sa ale postupom času (príbeh sa odohráva v rozsahu 29 rokov) stáva čoraz slobodnejšou, jej osobnosť sa postupne rozvíja a tyranský manžel nad ňou stráca kontrolu.

Purpurová ruža z Káhiry

Ďalší z filmov Woodyho Allena podľa vlastného scenára, opäť s Miou Farrow v hlavnej úlohe. Nahorkastá komédia sa odohráva v 30. rokoch v čase hospodárskej krízy. Jediným potešením nenápadnej servírky Celie, žijúcej s grobianskym manželom, sú návštevy kina. Čo sa ale stane, keď ju hlavný hrdina jej obľúbeného filmu jedného dňa osloví, neskôr odíde z čiernobieleho sveta na plátne a nadviaže s ňou vzťah?

Návrat oživených mŕtvol

Režijný debut Dana O'Bannona – spoluautora filmov *Votrelec* a *Total Recall* – vzdáva hold zásadnému dielu žánra zombie horor. Kreatívny a poriadne nechutný horor s komickými prvkami je plný na svoju dobu pôsobivých vizuálnych efektov. Právom sa stal kultovým. Čo sa týka deja, je vskutku desivý... Zamestnanci skladu s lekárskeho materiálom oživia nešťastnou náhodou mŕtvolu. Ich pokusy ju znovu „zabiť“ sa končia neúspechom. Mŕtvola žije aj po rozrezaní na kúsky a jej chuť na „živé mozgy“

sa nezmenšuje. Ani po jej spolopení sa hrôza nekončí, popol rozptýlený na blízkom cintoríne oživí aj ďalšie mäsožravé zombie!

Češť rodiny Prizziovcov

Americká mafiánska komédia v réžii legendárneho Johna Hustona, postavená hlavne na šarme Jacka Nicholsona, Katleen Turner a Anjelicy Huston. Ústrednou postavou príbehu je nájomný vrah Charlie Partana, odstraňovač „všetkých ťažkostí rodiny Prizziovcov“. Na rodinnej svadbe sa zamiluje do krásnej Irene, aby vzápätí zistil, že je na zozname jeho úloh. Irene ho presvedčí, aby ju nezabíjal... Idylka zamilovaného muža sa končí vo chvíli, keď zistí, že milovaná žena je jeho kolegyňou z brandže. A neskôr sa ukáže, že aj ona má za úlohu zabiť jeho...

Chorus line

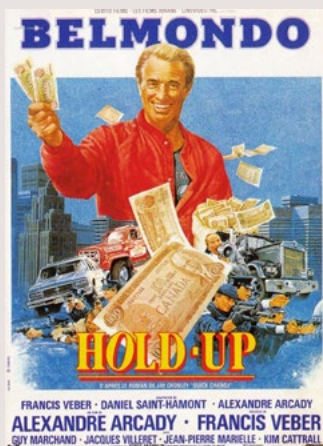
Úspešný broadwayský muzikál vo filmovej adaptácii režiséra Richarda Attenborougha rozpráva o skupine tanečníkov, ktorí sa zúčastnia na konkurze na nový muzikál. Ich kráľom a katom je muzikálový režisér Zach (Michael Douglas). Po počiatočnom vyradovaní zostane šestnásť nádejných adeptov. S oneskorením sa dostaví aj niekdajšia bývalá Zachova priateľka Cassie (Alyson Reed), ktorá sa s ním kedysi nerozišla príliš pekne... Film postupne odкрýva rozličné životné príbehy všetkých tanečníkov, aj keď sú ich osudy odlišné, spája ich vášeň k tancu.

Komando

Americký akčný film s Arnoldom Schwarzeneggerom v hlavnej úlohe. V centre deja je bývalý veliteľ elitnej jednotky plukovník John Matrix, ktorému žoldnieri bývalého diktátora Ariusa unesú milovanú dcéru. Chcú ho tým prinútiť na spoluprácu na vražde prezidenta juhoamerického štátu Val Verde a zvrhnutie tamojšej vlády. Matrixovi sa však podarí uniknúť z lietadla a okamžite sa vydáva zachrániť svoju dcéru. Začína sa boj s časom, pretože ju musí nájsť do 11 hodín – kým pristane lietadlo, ktorým mal letieť.

Bezva finta

tiež za zmienku, že zradnú partnerku Lisu si po Belmondovom boku zahrála kráska Kim Cattrall, ktorá sa o dekádu neskoršie stala slávnou Samanthou v seriáli Sex v meste.

Bez strechy a bez zákona

tejto zdanlivo improvizovanej koláže má veľký podiel herečka Sandrine Bonnaire, ocenená za svoj výkon Césarom.

Agnes Varda získala za film cenu Zlatý lev na festivale v Benátkach.

Divácky veľmi úspešná kanadsko-francúzska komédia s Jeanom-Paulom Belmondom, ktorému úloha lupiča, ktorý v preoblečení za klauna geniálne vykradne banku, nesmierne pristala. Príbeh ponúkol mix dejových zvrátov, vtipov a komických nápadov a aj rad odvážnych kaskadérskych akcií, pri ktorých sa Belmondo, ako obyčajne, nenechal zastupovať. A tak sa stalo, že sa pri nakrúcaní preskoku z auta na lietadlo zranil. Potom bol nútený stráviť dlhší čas bez pohybu na lôžku a následne nosiť korzet. Stojí

Francúzska filmová dráma režisérky Agnes Varda vychádza zo skutočných udalostí. Na začiatku filmu vidíme zamrznutú mladú tuláčku na kraji cesty... Film postupne rozpráva jej príbeh vedúci k trpkému koncu. Je to v podstate mozaikovitý portrét mladej ženy, ktorá putuje bezcieľne vinárskym krajom južného Francúzska. Mona je nezávislá až ľahostajná, fatalisticky zameraná bytosť, prijímajúca veci tak, ako prichádzajú. Provokuje svoje okolie k úvahám a otázkam. Na pôsobivosti

ŠOA

ŠOA

V roku 1985 predstavil verejnosti svoje mnohoročné unikátne dielo francúzsky režisér židovského pôvodu Claude Lanzmann. Veľkolepé dokumentárne svedectvo o vyvražďovaní židovského národa nemeckými nacionálnymi socialistami v rokoch 1938 – 1945 venoval pamiatke šiestich miliónov židovských obetí. Viac než deväťhodinová snímka o holokauste je výsledkom dvadsaťpäťročnej práce autorov (iba strih trval dva roky) a neobsahuje nijaké dobové

zábery z vojny. Skladá sa len z výpovedí očitých svedkov, ktorých Claude Lanzmann jedenásť rokov vyhľadával. Navštívil Treblinku, Sobibor, Osvienčim, Chelmno, Varšavu s jej bývalým židovským getom, nakrúcal tieto miesta a vypytoval sa ľudí, ktorí si pamätali, čo sa tam odohralo pred tridsiatimi, štyridsiatimi rokmi. Zbieral svedectvá tých, ktorí zažili masové vraždenie, ale aj tých, ktorí ho plánovali a vykonávali. Všetci dostali príležitosť rozprávať a svoje zážitky odovzdať ďalším generáciám. Film ŠOA patrí k základným „textom“ našej civilizácie, v mnohých smeroch prekračuje hranice „obyčajného“ dokumentu.

10. októbra 1985 zomrel na infarkt vo svojom dome v Hollywoode **Orson Welles**. George Orson Welles (narodený 6. mája 1915), americký filmový, divadelný, rozhlasový a televízny režisér, scenárista, herec a producent, sa preslávil svojou

rozhlasovou adaptáciou románu H. G. Wellsa *Vojna svetov*, ktorá vyvolala verejnú paniku, pretože sa poslucháči domnievali, že skutočne došlo

k invázii mimozemských bytostí do New Jersey. Ako filmový režisér nakrútil 13 celovečerných filmov, z ktorých najznámejší je *Občan Kane* (1941). Pri filmovaní uplatňoval nové režijné metódy a zvukové techniky, netradičnú prácu s kamerou a strihom. V roku 1971 mu Akadémia udelila čestného Oscara za prínos svetovej kinematografii. O rok skôr získal Zlatého leva na festivale v Benátkach. Jeho poslednou hlavnou úlohou v hranom filme bol pirát John Silver v *Ostrove pokladov* v roku 1972. Bol držiteľom niekoľkých cien Grammy za najlepšie hovorené slovo a v roku 1988 bol uvedený do Národnej rozhlasovej siene slávy. V roku 2002 bol Welles zvolený za najväčšieho filmového režiséra všetkých čias vo dvoch anketách Britského filmového inštitútu.

ALE AJ VO VÝCHODNOM BLOKU CHODILI ĽUDIA DO KINA. NAPRÍKLAD NA...

Chod' a pozeraj sa

Výnimočný vojnový film ruského režiséra Elema Klimova, filmové memento, sovietska apokalypsa... Dielo, ktoré sa dosť vymykalo dovtedajšiemu trendu sovietskych vojnových filmov.

Klimov v ňom majstrovsky, s autentickou surovosťou a brutalitou rozpráva príbeh

štrnásťročného Bielorusa Fljora, chlapca, ktorý sa plný naivného optimizmu rozhodne pripojiť k partizánom. Lenže sa píše rok 1943, nemecké jednotky nepostupujú a zlosť si vybijajú na civilnom obyvateľstve, vraždia, pália, znásilňujú... Fljora v priebehu svojej cesty zažije prvé sexuálne očarenie, predovšetkým ale utrpenie a hrôzu. Na konci príbehu sa z neho stáva zlomený človek, bez akejkoľvek stopy detskej nevinnosti. Po celý čas nakrúcania bol údajne predstaviteľovi hlavnej úlohy k dispozícii psychiater, aby sa extrémne emocionálne náročné nakrúcanie nepodpísalo pod jeho duševný stav. *Chod'*

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Můj rok 1985***.

Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.